1857. N°. 56.

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG 14 JULIJ.

BIJ DEZE COURANT WORDT EEN BIJVOEGSEL UITGEGEVEN.

LEVERING VAN TURF.

Gegadigden, welke genegen zijn tot de levering van 500 à 1000 ton Baggerturf ten dienste van het Provinciaal bestuur van Friesland, worden verzocht, hunne monsters, minstens uit acht turven bestaande, met opgave van prijs, in gesloten briefjes, vóór den laatsten Julij 1857 in te leveren aan het Gouvernementshuis te *Leeuwarden*. *De Commissaris des Konings in de provincie Friesland*, VAN PANHUIJS.

GENUA, 6 Julij.

De ontdekkingen in de verschillende wijken der stad gedaan, doen het gewigt en den waren aard kennen van de middelen die den jongsten opstand ten dienste stonden. Eene nieuwe bergplaats van wapenen en ammunitie is ontdekt in de nabijheid van het militaire havendok. Eene mijn, aangebragt in eene gracht, die in het dok uitliep, was bestemd om het maken van eene bres te vergemakkelijken. Uniformen van mariniers, koninklijke livereirokken, niet ver van daar in beslag genomen bewijzen, dat de zaâmgezworenen voornemens waren zich te vermommen, om op het oogenblik van den terugtogt met de mariniers in het arsenaal door te dringen. Dezen morgen bragt eene boot der tolbeambten eene hoeveelheid geweren, kruid en lood in de stad, die bij kaap Porto-Fino verlaten waren gevonden. Het schijnt, dat de aanvoerders de bedoeling hadden meer dan eene eenvoudige politieke omwenteling te maken, dat zij eenige wijken der stad wilden in brand steken, de particuliere huizen plunderen en een groot aantal personen vogelvrij verklaren. Wanneer men ziet, dat de zaâmgezworenen zulke middelen hadden willen te baat nemen, beseft men het gevaar dat de Regering niet alleen, maar ook de ingezetenen en hunne bezittingen geloopen zouden hebben, indien de Voorzienigheid het niet anders had beschikt.

LONDEN, 11 Julij.

In het Hoogerhuis is gisteren avond het wetsontwerp tot toelating der Israëliten in het Parlement met 173 tegen 138 stemmen verworpen.

— In de zitting van het Lagerhuis van donderdag heeft de kanselier der schatkist een budget van 500,000 £ tot bestrijding der kosten van den oorlog met Persie, benevens van eene gelijke som voor de kosten der militairen operatien en die der vloten in China ingediend. Dit voorstel werd na eenige discussie naar eene commissie voor subsidien verwezen.

— Eene alhier ontvangen dépêche, die de aankomst der indische landmail op Egyptisch grondgebied vermeldt, moet de belangrijke tijding behelzen, dat de opperbevelhebber des legers in Indië, aan het hoofd eener aanzienlijke krijgsmagt, voor Delhi aangekomen en met het insluiten dier stad begonnen had, zoodat men dacht, dat zij weldra in zijne magt zou vallen en de opstand op dat punt spoedig gedempt zou zijn. (Zie de *telegr.* berigten.)

— Het stoomschip *Montreal*, van Liverpool naar Quebec, is bij laatsgemelde haven verbrand; 200 personen zijn daarbij omgekomen.

HARLINGEN, 13 Julij.

In de afgeloopene week werd hier eene daad gepleegd, die de vreeselijkste gevolgen had kunnen na zich slepen. Zaturdag morgen ll. zoude het kofschip *Newa*, kapt. H. H. Kok, deze haven verlaten met ballast naar Engeland, toen men, op het punt van vertrek, eenige insnijdingen in het touwwerk bemerkte. Bij nader onderzoek bleek het, dat al het want der groote- en bezaanmast, beneden bij de blokken, bijna was doorgesneden of doorgekapt. Ware dit niet gelukkig bij tijds ontdekt, dan was het schip, bij den minsten wind op zee, reddeloos verloren geweest. Thans zijn wel schip en manschap behouden, maar het want is grootendeels bedorven en verloren, zoodat men de schade op minstens *f* 1000 berekend. Ofschoon er een sterk vermoeden bestaat omtrent den dader, weet men echter niet met zekerheid wie deze wandaad heeft gepleegd of wat er hem toe aangespoord heeft. De justitie doet ijverig onderzoek in deze zaak.

LEEUWARDEN, 13 Julij.

(Het Bijvoegsel, behoorende bij deze Courant, behelst: 1°. de Publicatie betrekkelijk de longziekte, enz.; 2°. het kort verslag van de zittingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van donderdag, vrijdag en zaturdag, benevens eenige bij de Kamer ingekomen stukken, en 3°. het kort verslag van de donderdag jl. gehouden vergadering van den Gemeenteraad van Leeuwarden.)

Onder begunstiging van het schoonste weder, had heden namiddag alhier de aangekondigde harddraverij plaats, bij gelegenheid der jaarmarkt, waaraan door 8 paarden werd deelgenomen. De prijs (twee zilveren dessert-trommeltjes met dito blaadjes) werd behaald door den zwart langstaart ruin, behoorende aan den heer S. H. Hijlkema, te Akkrum, bereden door den pikeur M. Hijlkema, en de premie (een zilveren suikermandje met twaalf dito lepeltjes) door de zwart bles langstaart merrie, behoorende aan den heer mr. P. Heringa Cats, te Leeuwarden, bereden door den pikeur P. de Boer.

De kermis biedt, over het geheel, dit jaar minder, dan ten vorigen jare aan. Van de drie aanwezige schouwburgen was tot dusverre nog alleen die van de heeren Breedé en Valois geopend. De beide voorstellingen, van Zaturdag en gisteren avond (*de Armen van Parijs* en *Marie-Jeanne*) hebben echter reeds uitermate voldaan en op nieuw getuigenis gegeven, dat de directie van het Koninklijk Zuid-Hollandsch tooneelgezelschap kosten noch moeite ontziet, om de voorstellingen op te luisteren. Eene belangrijke aanwinst heeft het gezelschap gekregen in den vermaarden vlaamschen acteur Victor Driessens, wiens veelzijdig talent beide keeren reeds helder uitkwam en die ongetwijfeld evenzeer de lieveling van het leeuwarder publiek zal worden, als hij het tot dusverre overal was, waar hij optrad. Wat mevr. Valois-Sablairolles betreft, wij constateren slechts, dat zij in Marie-Jeanne weder dezelfde schitterende hoedanigheden ten toon spreidde, die haar immer de bewondering des publieks deden verwerven, zoodat zij tot tweemalen werd terug geroepen, om niet te spreken van mevr. Stoopendaal en nog vele anderen, die het gezelschap, tot steun verstrekken. — Ook het orchest, onder de leiding van den heer Roos, uit haagsche en leeuwarder meesters bestaande, is uitmuntend en helpt den tijd tusschen de nog al lange entre-acten zeer verkorten.

De voorstellingen van het gezelschap des heeren van Lier beginnen op heden, en die van het gezelschap, onder directie van de heeren Boas en Judels, op woensdag avond. Het repertoire van beiden biedt, naar wij vernemen, eene groote verscheidenheid aan, zoodat ook dáárom hunne voorstellingen zeer zeker, even als vroeger, steeds druk zullen worden bezocht.

De zaal van den heer v. d. Wielen is dit jaar weder op eene geheel nieuwe en tevens schoone wijze gedecoreerd (stijl van Zuidelijk Italie). Als gewoonlijk, is het daar weder eene plaats van uitspanning en tevens van ontspanning van het drukke kermisgewoel. Doch niet alleen de versieringen, ook de uitmuntende muziekale uitvoeringen van de familie Drechsler zijn het, die tot een druk bezoek der zaal uitlokken. — De bevallige zaal van den heer de Koe was reeds sedert donderdag jl. geopend en telkens goed bezocht, hetgeen trouwens ook niet anders was te wachten, daar de familie Sauvlet er met nog meer verdienstelijke artisten is vereenigd.. — Ook van de muziek bij den heer Buwalda valt, naar wij hooren, met lof te gewagen.

In den Stadstuin bevond zich gisteren namiddag een talrijk publiek. Het harmonie-concert van het muziekkorps der Schutterij, onder directie van den heer P. Wedemeijer, voldeed bijzonder, ook door de goede keuze der stukken.

— Gisteren voormiddag is alhier, in den ouderdom van 70 jaren, overleden de heer Jacob van Leeuwen, griffier bij het Provinciaal Geregtshof van Friesland. Hij begon zijne regterlijke loopbaan in den jare 1814, toen hij werd benoemd tot commies-griffier bij de regtbank van eersten aanleg en griffier bij de regtbank van koophandel alhier. In 1828 werd hij bevorderd tot griffier bij eerstgenoemde regtbank en eindelijk in 1838 tot zijne tegenwoordige betrekking geroepen. Behalve aan de vervulling der pligten van zijn ambt, wijdde hij zich bijna zijn geheele leven met onverdroten ijver aan de wetenschap. Inzonderheid echter waren het de friesche geschiedenis en oudheidkunde, die zijne belangstelling opwekten, en menig van hem uitgegeven geschrift is dáár, om getuigenis te geven, dat hij voor zijne taak geheel was berekend. Hij was in den jare 1827 mede-oprigter van het Friesch Genootschap van Geschied-, Oudheid- en Taalkunde, waarvan hij verscheidene jaren het voorzitterschap bekleedde en dat zijnen tegenwoordigen bloei voor een aanzienlijk deel aan hem is verschuldigd. Ook jegens de Provincie had hij zich bijzonder verdienstelijk gemaakt, niet alleen door de rangschikking en in ordebrenging van het provinciaal archief, waartoe hem nog vóór weinige dagen weder de gewone jaarlijksche opdragt was gedaan, maar ook door de organisatie van de provinciale bibliotheek, — na de overbrenging alhier der boekerij van het voormalig Franeker athenaeum, — waarvan in den jare 1854 een beredeneerde catalogus over een aantal vakken door hem op uitmuntende wijze bewerkt en van wege het Gewestelijk bestuur uitgegeven werd. Ook de schilderkunst vond in hem een warm voorstander en zoo had de Maatschappij tot bevordering van Schilder- en Teekenkunst in Friesland aan hem mede haar ontstaan te danken. Zijne verdiensten werden intusschen gereedelijk erkend, niet alleen door het Provinciaal Bestuur, maar ook door verscheidene geleerde genootschappen in Nederland; en mede in het buitenland telde hij menig vriend onder de mannen der wetenschap, voor wie, in 't algemeen, even als voor zijn gezin, zijn afsterven een gevoelig verlies is.

— Aan de hoogeschool te Utrecht is bevorderd tot doctor in de regten, de heer H. H. Hiddinga, van Sneek, na verdediging van theses.

— Donderdag den 9 dezer had te Buitenpost, de, van wege de 5de afdeeling der Maatschappij van Landbouw en Veeteelt in Friesland, aangekondigde tentoonstelling plaats. Een zeer aanzienlijk getal uitmuntende paarden, runderen, enz. waren aldaar aangebragt, zoodat met een enkele uitzondering alle uitgeloofde prijzen, door H.H. beoordeelaren werden toegewezen.

Na afloop der tentoonstelling spoedde men zich naar de steeds geliefkoosde harddraverij, waartoe zich twaalf paarden hadden aangeboden. De prijs, zijnde een met zilver gemonteerd olie- en azijnstel, werd na een hardnekkigen kampstrijd behaald door het paard van den heer H. Haisma te Bergum, bereden door den pikeur Rinse Reitsma.

Bij dit waarlijk schoone volksfeest, door eene groote menigte leden der Maatschappij en anderen bijgewoond en door gepaste muziek opgeluisterd, heerschte tot het einde de meest gewenschte orde, waarom wij de hoop op eene herhaling daarvan niet mogen onderdrukken, te meer doordien de vraag, om bij zoodanige feesten het aangename met het nuttige te paren, hierdoor schijnt te kunnen worden opgelost.

— Omtrent de, in de zitting van zaturdag ingekomen wetsontwerpen betrekkelijk de spoorwegen, vernemen wij van goede zijde de volgende bijzonderheden:

Het hoofddoel der drie voorstellen is, om daar te stellen een fonds en maatregelen te nemen tot aanmoediging en ondersteuning van spoorwegondernemingen in ons land. Van Staatswege zullen de kosten gedragen worden voor de voorbereidende werkzaamheden tot opneming der lijnen, teekeningen, enz., en ten dien einde strekt het eerste ontwerp, om hoofdstuk V van de staatsbegrooting over het loopende jaar te verhoogen met eene som van *f* 100,000. Het tweede wetsontwerp heeft de strekking, om de onteigening van vaste goederen en perceelen, benoodigd tot den aanleg van spoorweglijnen, vrij te stellen van alle registratie en overdragtsregten. Het 3de wetsontwerp verligt den grondslag, voor een daar te stellen fonds, om daaruit spoorweg-ondernemingen aan te moedigen of te ondersteunen. Ten dien einde zullen 10 millioenen guldens kapitaal, in de schatkist aanwezig, worden bestemd tot aankoop van 2½, 3 en 4 pCts. nationale schuldbrieven, en dat kapitaal, zal met de daarop loopende renten, tot voorschreven einde dienen.

Bij de wetsontwerpen is gevoegd eene kaart, die aanwijst de verschillende lijnen, welke ter exploitering door particuliere ondernemingen in het plan der Regering liggen. Die lijnen zijn verdeeld in twee klassen.

De eerste klasse omvat de volgende lijnen: *a.* Harlingen, Franeker, Leeuwarden, Groningen, sluitende aan de duitsche grenzen onder Leer; *b.* Leeuwarden, Heerenveen, Steenwijk, Meppel; *c.* Groningen, Assen, Meppel, Zwolle; *d.* Kampen, Zwolle, Raalte, Deventer, Zutphen, Arnhem en Nijmegen; *e.* Nijmegen tot de grenzen van Kleef; *f.* Nijmegen, Venlo, Roermond, Maastricht tot de grenzen van Luik; *g.* Zevenaar tot Rheine; *h.* Vlissingen, Middelburg, Bergen-op-Zoom, Rosendaal, Breda, Tilburg en 's Hertogenbosch; *i.* Nieuwe Diep, Alkmaar, Castricum, Zaanstreken, Amsterdam, aansluitende aan den Rijnspoorweg; *k.* Utrecht, Vianen, Gorinchem en Breda; *l.* Rotterdam, Dordrecht, Middelburg, Vlissingen met Venlo; *m.* Leyden, Woerden, met aansluiting aan den Hollandschen Spoorweg; *n.* 's Gravenhage naar Scheveningen.

De tweede klasse omvat de volgende lijnen: *a.* van Utrecht over Amersfoort naar Zwolle; *b.* van Raalte over Almelo naar de grenzen tot Rheine; *c.* Breda in de rigting van Turnhout; *d.* Tilburg naar Eindhoven in de rigting van Maastricht; *e.* Castricum naar Haarlem, achter het IJ om; *f.* 's Bosch, Grave en Nijmegen.

De lijnen van de eerste klasse beslaan 1076 ned. mijlen, die van de tweede klasse 276 ned. mijlen. De kosten voor den aanleg van de eerstgenoemde lijnen worden geraamd op *f* 89,100,000, die voor de tweede klasse op *f* 29,500,000. Bovendien worden de kosten van het maken van stroomvlotten over de Lek te Vianen, over de Merwede te Gorinchem, te Rotterdam en Dordrecht, benevens van bruggen over het IJ en werken te Nieuwe Diep berekend op *f* 60,400,000, zoodat de gezamenlijke kosten van dit spoorwegnet geraamd worden op *f* 179,000,000. (*Hbl.*)

— Door de arrondissements-regtbank te Middelburg is regtsingang met bevel tot gevangenhouding verleend tegen P. J. van Eersel, vroeger winkelier, verdacht van moedwillige brandstichting, en wiens voorloopige aanhouding bereids is gemeld.

— Om van Parijs naar Lyon te reizen, had men in 1785 zes dagen en zes nachten in den snelwagen noodig. Thans duurt deze reis van 's morgens tot 's avonds, of van den avond tot den volgenden morgen. Om in 1785 in doorsnede meer dan een uur af te leggen, kostte het per diligence 80 c., dus voor de 116 uren van Parijs naar Lyon 92 fr. 80 c. Thans betaalt men op den spoorweg 35 à 40 fr., bespaart bovendien 25 tot 30 fr. voor eten en den zoo kostbaren tijd.

FRANEKER, 12 Julij. Ds. W. Hoevers, predikant te Gorredijk, heeft de beroeping naar de Herv. gemeente alhier aangenomen.

— Door den kerkeraad der Hervormde gemeente te Gouda is het volgend drietal van predikanten geformeerd: dd. H. C. N. van Amerom, te Bolsward; A. Moens, te Edam, en C. F. Zeeman, te Welsum, waaruit beroepen is ds. van Amerom.

— Wegens het bedanken van ds. J. E. Steenbakker Morilyon Loysen, te Bodegraven, heeft de kerkeraad der Hervormde gemeente te Woerden, uit een bevorens gemaakt twaalftal, het volgend zestal van predikanten geformeerd: dd. A. Dekkers, te Chaan; J. H. Guldenarm, te Engwierum; J. Boer Knottnerus, te Oude en Nieuwe Wetering; T. J. Montijn, te Goudriaan; L Schouten, te Koudekerke, en J. G. Verhoeff, te Nieuw-Loosdrecht.

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

LONDEN, 13 Julij.

De *Times* deelt mede, dat ten gevolge der uit Indie ontvangen meer bevredigende berigten (zie hiervoren), de afzending van troepen naar Indie minder levendig is geworden. Te Bombay beschouwde men de crisis als geëindigd. De inlandsche regementen te Bombay en Madras waren der Regering getrouw gebleven. De interest van de billetten der bank te Bombay was gerezen, te Calcutta was het geld ruim.

MARSEILLE, 12 Julij.

De indische mail is alhier aangekomen, het berigt medebrengende, dat de opstand zich heeft uitgebreid. Nadere bijzonderheden worden weldra verwacht.

WEENEN, 12 Julij.

Volgens alhier ontvangen tijdingen uit Bombay, loopende tot den 13 Junij, zoude de opstand algemeen wezen in geheel Bengalen en het noord-westelijk gedeelte van Indie. Delhi was nog steeds in de magt der rebellen, doch de hoogten rondom de stad waren door de koninklijke troepen genomen.

Berigten uit China houden in, dat de bevelhebber Elliot een aanval tegen Canton voorbereidde.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, 13 Julij.

NEDERLAND	W. Schuld	2½ pCt.	63⅜	RUSLAND	Obl. H. & Co 1798/1816	5 pCt.	105½
Dito	Dito	3 „	76¾	Dito „	Dito 1828/1829	5 „	
Dito	Dito	4 „	96½	Dito „	Dito	4½ „	
Dito	Amort.Sijnd.	3½ „		Dito „	Dito	4 „	88⅛
Dito	Hand-Maats.	4½ „	160½	Dito „	S. & Co.	4 „	88
SPANJE	Obligatien	1½ „	25 9/16	OOSTENRIJK	Metalliek	5 „	76 7/16
Dito	Dito	3 „		Dito	Nationale	5 „	78 3/16
Dito	Binnenl. 6/m.	3 „	38	Dito	bet. Amst.	5 „	87 9/16
PORTUGAL	Obligatien	3 „	46 1/16	Dito		2½ „	39⅝

N. 5 pCt. Russen bij S. & Co. 5de serie 98, 6de serie 99⅝, Portugal 3 pCt. (1856) 45 1/16. Russ. Spoorw. Aand. *f* 77.

LONDEN, 13 Julij. Consols 92¼.

PARIJS, 13 Julij. Rente 3 pCt. 67.05.

LONDEN, 13 Julij. Engelsche Tarwe 3/ en vreemde 2/ lager zonder koopers. Zomergraan onveranderd. — Lijnolie 40/. — De aanvoer aan de Veemarkt bestond uit: 4763 Runderen, 434 Kalveren en 27,460 Schapen, die allen veel lager in prijs waren. — Boter (friesche) 104/, (groninger) 84/.

AMSTERDAM, 13 Julij. Granen flaauw. — Koolzaad op 9 vat Insteloos, op het najaar 84½ p. v. — Raapolie, vliegend *f* 51¼, op het najaar *f* 49¼. Lijnolie, vliegend *f* 45¾, op het najaar *f* 45.

LEEUWARDEN, 10 Julij. Boter *f* 45. Aanv. 1180 ¼, 279 ⅛ en 83 1/16 vat. Kaas - 22 à *f* 28.50. Aanv. 9265 Ned. ponden.

De aanvoer van Vee en de besteede prijzen waren als volgt: 634 Runderen, als: 69 vette Koeijen *f* 135 à *f* 205, 259 melke *f* 80 à *f* 195, 16 vare *f* 75 à *f* 158, 56 Vaarsen *f* 78 à *f* 128, 18 Pinken *f* 28 à *f* 145, 4 Ossen *f* 80 à *f* 145, 23 Stieren *f* 36 à *f* 170, 189 vette Kalveren *f* 6 à *f* 40; — 344 Varkens, als: 39 vette *f* 42 à *f* 74, 222 vette Biggen *f* 19 à *f* 26 en 83 magere *f* 7 à *f* 18; — 990 Schapen, als: 450 vette *f* 17 à *f* 35, 24 melke *f* 10 à *f* 21, 225 weid *f* 8 à *f* 13, 9 Rammen *f* 12 à *f* 18, 82 Lammen *f* 5 à *f* 9 en 4 Werkpaarden *f* 52 à *f* 115. Voor het Rundvee, vooral voor melke Koeijen werden hoogere prijzen bedongen, Schapen en Varkens waren prijshoudend, doch vette Kalveren lager.

GRONINGEN, 10 Julij. De handel in Granen was heden over 't geheel van weinig beteekenis en alleen bij gerijven tot nagenoeg vorige prijzen verkocht. — Aveelzaad weinig aan en alsvoren slepend afgaande. — Raapolie *f* 51¼ contant.

Ten Kantore dezer Courant is, sedert de vorige opgave, ontvangen voor het arme ongelukkige meisje te Zwaagwesteinde: Van S. K. à F. *f* 2, H. W. à B. *f* 2, B. E. G. *f* 2.50; totaal *f* 72.72.

In de op Zaturdag den 11 dezer alhier gehouden Vergadering van Kiezers, zijn bij groote meerderheid van stemmen tot **KANDIDATEN** voor het Lidmaatschap van den Gemeenteraad verkozen:

de Heeren: D. W. KEUNING,
H. I. VAN DER WERFF en
A. JORRITSMA,

die de Kiezers bij de op den 21 dezer te houden Verkiezing met ernst worden aanbevolen.

Dockum, 13 Julij 1857. *Namens het Bestuur der Vergadering*,
J. F. BOS.
R. T. WESTRA.
J. J. STAF.

KIEZERS IN DANTUMADEEL!

Vult uwe Stembriefjes in met de namen:
MINNE G. DE JONG, te *Damwoude*.
ROEL SMID, te *Birdaard*.
SJOERD M. WIERSMA, te *Wouterswoude*.
THOMAS J. LAWERMAN, te *Driesum*.

BOLSWARD.

Eenige Kiezers bevelen hunne Medekiezers de navolgende Heeren aan:
Mr. J. HAITSMA MULIER.
S. LIJCKLAMA à NIJEHOLT.
J. BROUWER Dz.
H. DOUWES VAN DER WERF.

WONSERADEEL.

Eenige Kiezers in Wonseradeel bevelen voor de stemming van 21 Julij aan hunne mede Kiezers ernstig aan, de navolgende Heeren:
Mr. T. MULIER, te *Witmarsum*.
L. BRITZEL, te *Makkum*.
P. R. BIJLSMA, te *Dedgum*.
H. P. ROORDA, te *Kimswerd*.
G. BURGHGRAEF, te *Wons*.

In eene op den 11 dezer maand gehouden kiesvergadering zijn door een twintigtal Kiezers, bij eene groote meerderheid van stemmen, gekozen tot **KANDIDATEN** voor het Lidmaatschap van den Raad der gemeente *Wijmbritseradeel*, de twee aftredende Leden:
A. J. BREEUWSMA, te *Nijland*, en
J. S. HEEG, te *Tirns*, benevens
G. MANTINGH, te *Heeg*.
T. T. VAN SCHELTINGA, te *Scharnegoutum*, en
P. R. VAN DER ZIJL, te *Offingawier*.

Alle welke Kandidaten bij de op handen zijnde verkiezing, in het wèlbegrepen waarachtig belang der Gemeente, bij deze *openlijk* en *dringend* aan de stemgeregtigden worden aanbevolen.

Aan de Kiezers van *Franekeradeel* worden tot nieuwe Leden voor den Raad dier Gemeente aanbevolen;
MINNE D. ANEMA, te *Ried*.
JAN J. TIMMER, te *Tzum*.
KLAAS A. OKKINGA, te *Herbaijum*.
A. W. OOSTERBAAN, te *Achlum*.

KIESVERGADERING op Donderdag den 16 Julij 1857, 's avonds 5 uur, bij **BOUMA** te Stiens.

De Ondergeteekende verzoekt bij deze aan de Kiezers van Oostdongeradeel om, voor het geval men hem op nieuw als lid van den Raad dier Gemeente mogt willen benoemen, niet weder de keuze op hem te vestigen, aangezien hij wegens vergevorderden leeftijd, voor die betrekking niet meer in aanmerking wenscht te komen.

Morra, den 8 Julij 1857. G. J. SINIA.

De Ondergeteekende verzoekt de Kiezers in Lemsterland, hem bij de aanstaande stemming van Leden voor den Gemeenteraad als nu niet te stemmen.

Oosterzee, den 11 Julij 1857. D. R. DE HAAN.

FRASCATI

in de Groote Gedecoreerde Zaal en Tuin door de familie DRECHSLER uit *Halle*: **heden Dingsdag** den 14, den 15, 16, 17 en 18 Julij 30 Cents, geheel in vertering te korten.

Aanvang 's avonds 9 uur. W. v. D. WIELEN.

SCHOUWBURG TE LEEUWARDEN.

KONINKLIJKE HOLLANDSCHE TOONEELISTEN.

Heden **Dingsdag** 14 Julij. Eene tweede voorstelling van: **DE ARMEN VAN PARIJS**, beroemd Drama in 7 tafereelen. — *Aanvang ten zeven ure.*

Heden en volgende dagen:
TENTOONSTELLING
van **HENRIJ DESSORTS**
WETENSCHAPPELIJKE KUNST-GALLERIJ,

in eene welingerigte, fraaije Tent, tegenover de Sociëteit ***Amicitia.***

ANATOMISCH-ETHNOLOGISCH MUSEUM.

bevattende: de grootste verzameling van kunstig nagebootste Voorwerpen, voorkomende op het gebied van 's menschen leven, benevens de verschillende menschenrassen der aarde en derzelver verbasteringen.

De merkwaardige leenspreuk die boven den tempel van Apollo te Delphi stond: „*ken u zelven*", is niet alleen op het geestige, maar ook op het ligchamelijke toe te passen.

Wat man van beschaving zal niet den wensch koesteren, den kunstrijken bouw en de bewerktuiging van zijn ligchaam te leeren kennen? Maar waar en wanneer biedt zich voor den leek de gelegenheid aan, om dien wensch te bevredigen? Gewis zeer zeldzaam en dan nog maar in enkele gevallen.

Al hetgeen kunst, wetenschap en geld vermogen, is besteed, om dit Museum tot stand te brengen, en jaren van moeite, arbeid en vleit zijn er noodig geweest, om een zoodanig volmaakt geheel te vormen.

Wij kunnen dus teregt ons werk **GROOT ANATOMISCH-ETHNOLOGISCH MUSEUM** noemen.

De Catalogussen, die bij den ingang der Kunst-Gallerij te verkrijgen zijn, geven eene doelmatige omschrijving en verklaring van al de menigvuldige belangwekkende voorwerpen in dit Museum,

Intusschen is deze Tentoonstelling niet alleen ten opzigte van het wetenschappelijke, maar ook van het zedelijke aan te bevelen, daar de verschrikkelijke gevolgen van hartstogt en ligtzinnigheid in zoo menig waarschuwend voorbeeld kennelijk gemaakt worden, dat de afkeer van losbandigheid diep in de ziel geprent wordt van elken opmerkzamen beschouwer.

Behartigt dus gij allen, die dit leest, **ons motto**: „***Ken U zelven.***"

Het Museum is opengesteld ter bezigtiging alle werkdagen der week, van 's morgens 10 ure, evenwel slechts ☞ **VOOR VOLWASSENE PERSONEN.**

De Heer I. S. BEER, zich thans alhier bevindende ter behandeling van spraakgebreken, heeft zich bereidwillig getoond des avonds ontleedkundige verhandelingen te houden in mijn Museum.

Gedrukte Verklaringen zijn verkrijgbaar aan het Bureau, tegen 25 Cents.

Prijzen der plaatsen: 1ste Rang 49 Cent. 2de Rang 25 Cent.

Grand Théâtre des Variétés,

onder directie van A. VAN LIER Jz.,

staande met zijnen eleganten Schouwburg, no. 1 van af het Paleis van Justitie.

Op *heden* DINGSDAG 14 Julij: Eene eerste opvoering van: **GRISELDIS of DE DRIE PROEVEN**, Drama in 5 Bedrijven, naar het Hoogduitsch van Frederik Halm, versierd met prachtige Decoratien, Costumes en Muzijk van J. M. Coenen. Mw. van Lier zal de rol van Griseldis vervullen, — welk stuk ter harer benefice te Amsterdam opgevoerd, den uitbundigsten bijval heeft ingeoogst, en welk verslag ook in de Leeuwarder Courant, in der tijd, was overgenomen, en daarna (op vereerende uitnoodiging): **DE SCHOOLMEESTER of EEN EXAMEN TEN PLATTEN LANDE**, beroemde Vaudeville in een Bedrijf. (De voornaamste Sujetten zullen almede hierin optreden, en ook Mw. van Lier, de rol van een schooljongen vervullen.

Ten einde aan het verlangen van verscheidene geachte bezoekers toe te geven, heeft de Ondergeteekende het geraden geoordeeld de Prijzen der Plaatsen te wijzigen, en wel:

1ste Rang 99 Ct., 2de Rang 75 Ct., 3de Rang 50 Ct., 4de Rang 30 Ct.

Aanvang ten half negen ure.

Minzaamst beveelt de Directeur zijne onderneming in de hooggeschatte gunst.

A. VAN LIER Jz., *Directeur.*

Salon des Variétés van Amsterdam,

onder Directie van P. BOAS en N. JUDELS,

staande met de nieuwe groote Schouwburg-Tent op het Nieuwe Plein.

Voorloopig berigt.

De Directie heeft de eer te berigten, dat zij gedurende de Leeuwarder Kermis eenige Voorstellingen zal geven, bestaande in de opvoering der nieuwste en meest geliefkoosde stukken, die allen, zoowel in *Frankrijk* en *Duitschland*, als te *Amsterdam*, den grootsten bijval hebben mogen verwerven, waarvan de eerste Voorstelling zal plaats hebben op *morgen* **Woensdag** 15 Julij, zullende men alsdan ten Tooneele voeren:

DE ARMEN VAN PARIJS,

nieuw groot Volkstafereel in 7 Bedrijven, met medewerking van den Heer D. VAN OLLEFEN, eerste Acteur van het Koninklijke Zuid-Hollandsche Tooneel, die met den Heer JUDELS de Hoofdrol in gemeld stuk zal vervullen.

DONDERDAG 16 Julij:

DRIE DAGEN IN DRIE EEUWEN OF LEEUWARDEN zoo als het was, is en zijn zal,

nieuwe groote Vaudeville in 9 tafereelen en 3 tijdvakken, met nieuwe Coupletten, nieuwe Decoratien en Costumes, — 1ste tijdvak: Het verledene *Leeuwarden* in 1757; — 2de tijdvak: het tegenwoordige *Leeuwarden* in 1857; — 3de tijdvak: het toekomende *Leeuwardenapolen* in 1957. Na hetzelve:

DE GRILLEN EENER JONG GEHUWDE VROUW, of de magt van een omgevallen Zoutvat;

nieuwe vrolijke Vaudeville in één bedrijf. *Aanvang ten 8 uren.*

BOAS EN JUDELS.

*** Vijf-en-twintigjarige Echtvereeniging van:
De Helder, E. H. HESSLING en
11 Julij 1857. A. DAM.

*** Ondertrouwd:
Sneek, C. WITTEVEEN Wz. met
den 10 Julij 1857. H. A. G. VAN OS.
Eenige kennisgeving.

*** Ondertrouwd:
Sneek, L. J. VAN GELDER, van *Amsterdam*, en
den 10 Julij 1857. L. A. ENDTZ.

*** Getrouwd:
Leeuwarden, 8 Julij 1857. P. GIPS D.Bzoon, van *Dordrecht*, met
Algemeene kennisgeving. B. F. SINGELS.

*** Getrouwd:
Leeuwarden, G. H. HILLEBRAND Jnr. en
den 11 Julij 1857. H. MENNES.
Eenige en algemeene kennisgeving.

*** Getrouwd:**
Sneek, den 12 Julij 1857. P. S. WAGENAAR en A. T. OUENDAG.
Eenige algemeene kennisgeving.

*** Voorspoedig bevallen van een' ZOON B. J. SCHLIKKER, Wed. den WelEd. Heer Med. Dr. A. Æ. S. SLUIJTERMAN.
Sneek, 6 Julij 1857.

BRIELS-NIEUWLAND, 8 Julij 1857. Bevallen van een' welgeschapen ZOON HERMINA MARGARETHA PANTEKOEK, geb. KEG.
Eenige en algemeene kennisgeving.

*** Heden beviel van een welgeschapen ZOON J. B. SCHUUR, geliefde Echtgenoote van
Oudega (Wijmbr.), 9 Julij 1857. E. MEIJER.
Eenige kennisgeving.

*** Bevallen van een' ZOON MARIJKE R. GEERTS, Echtgenoote van
Joure, 10 Julij 1857. H. J. BORGER.
Dienende deze zoowel voor bijzondere als algemeene kennisgeving.

*** Heden verloste van eene welgeschapene DOCHTER S. SCHAAFF, geliefde Echtgenoot van
Rotterdam, den 10 Julij 1857. J. TULP Sz.
Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed zacht en kalm onze veel geliefde Dochter SIBBELTJE, in den ouderdom van ruim 19 jaren.
Minnertsga, den 4 Julij 1857. H. C. BLANKSMA. S. D. VAN DER PLOEG.

*** Heden overleed, tot onze innige droefheid, onze hartelijk geliefde Moeder en Behuwdmoeder, GEERTRUIDA TOUSSAINT BEEKKERK, Wed. GERARDUS HEIJMANS, in den ouderdom van bijna 71 jaren.
Leeuwarden, 6 Julij 1857. H. BEEKKERK HEIJMANS,
Eenige kennisgeving. mede uit naam der overige Kinderen en Behuwdkinderen.

NIEUWLAND, 7 Julij 1857. Heden overleed, na eene gelukkige echtvereeniging van 27 jaren, mijn hartelijk geliefde Echtgenoot KLAAS JANS FEENSTRA, Ouderling der Hervormde Gemeente alhier, in den ouderdom van 52 jaren en 8 maanden. Zijn lijden was kort, zijn ontslapen kalm.
Mij trof daardoor de zwaarste slag mijns levens. Hij was mij een teedere Echtgenoot en voor mijne elf Kinderen en Behuwdzoon was hij een liefderijk Vader. Wij verliezen in hem veel, maar Gods wil is geschied en in dien wil, die altijd wijs is en goed, wensch ik en de mijnen stil te berusten.
IDSKE ATTES POSTHUMUS, Wed. K. J. FEENSTRA.

RIED, den 8 Julij 1857. Heden avond ruim 10 uur ontsliep zacht en kalm mijn teeder geliefde Echtgenoot en der Kinderen zorgdragende Vader PIETER MEINES VAN DEN BERG, in leven Rijks-Ontvanger enz. alhier, in den ouderdom van ruim 60 jaren, na eene gelukkige echtvereeniging van 41 jaren.
J. G. PONNE, Wed. P. M. VAN DEN BERG,
Algemeene kennisgeving. mede namens Kinderen en Behuwdkinderen.

*** Tot onze diepe droefheid overleed heden ons veel geliefd Dochtertje FOKJE, in den jeugdigen leeftijd van 1 jaar.
Leeuwarden, den 9 Julij 1857. R. J. DORAMA. S. DORAMA, geb. IJPES.
Eenige kennisgeving.

*** Den 11 Julij 1857 is te Leeuwarden overleden EVA JUSTINA, geliefd jongste Kind van L. H. J. J. MAZEL en Vrouwe E. J. M. J. DORHOUT.

*** Heden morgen 2 uur overleed mijn geliefde Echtgenoot DIRK WESBONK, in den ouderdom van ruim 54 jaren.
Diep betreur ik met mijne twee Dochters de ons dierbaren Overledene.
Leeuwarden, 11 Julij 1857. T. BONSTRA, WED. D. WESBONK.
Eenige kennisgeving.

*** Den 12 Julij 1857 is te Leeuwarden, in den nog jeugdigen leeftijd van 23 jaar, tot diepe droefheid van hare nagelatene betrekkingen overleden PETRONELLA AURELIA SURING.

*** Heden overleed, tot onze diepe droefheid, in den ouderdom van ruim zes maanden, ons eenigst geliefd Kindje ADAM.
Franeker, den 12 Julij 1857. N. A. LENTZ. T. RITSMA.

*** Heden morgen, omstreeks tien uur, overleed zacht en kalm, na eene langdurige ziekte, tot mijne en mijner Kinderen diepe droefheid, in den ouderdom van 70 jaren, mijn dierbare Echtgenoot JACOB VAN LEEUWEN, Griffier van het Provinciaal Geregtshof van Friesland enz., na eene gelukkige echtvereeniging van ruim 42 jaren.
Leeuwarden, den 12 Julij 1857. D. VAN LEEUWEN — BONGA.
Eenige kennisgeving.
Op uitdrukkelijk verlangen van den overledene worden geene uiterlijke teekenen van rouw aangenomen.

BURGERLIJKE STAND.
Bij den Burgerlijken stand te *Leeuwarden* zijn van den 7 tot en met den 13 Julij 1857 aangegeven: 15 Geboren. 22 Overleden. Gehuwd 7 paren.

GELDLEENING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN DOKKUM, gelet op de besluiten van den Raad der Gemeente dd. 6 November 1856, nos. 1 en 2, beide goedgekeurd door HH. Ged. Staten, wenschen aan te gaan **twee GELDLEENINGEN**; een groot *f* **6000**, in aandeelen van *f* 250, en een groot *f* **4000**, in aandeelen van *f* 200, beide tegen eene jaarlijksche rente van 4½ pCt.
De inschrijving tot deelneming wordt opengesteld van den 14 tot en met den 25 dezer maand, ten Kantore van de HH. POSTHUMA en GOSLINGS, Kassiers te Dokkum.
Burgemeester en Wethouders van Dokkum,
Dokkum, den 11 Julij 1857. E. JONGSMA.
De Secretaris, A. VAN SLOOTEN.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN WONSERADEEL roepen, bij deze, op, de naastgelegen Eigenaren van de Melkvaart, loopende van Makkum door WONS tot de Zeedijksvaart te Zurich, als Onderhoudpligtigen dier Vaart, om te compareren op Zaturdag den 18 Julij 1857, voormiddags 10 uur, in het Logement *de Prins* te Makkum, ten einde Gecommitteerden te benoemen, ter bevordering eener uitdieping dier Vaart, door slatting als andersints.
Burgemeester en Wethouders voornoemd,
Bolsward, den 6 Julij 1857. T. MULIER.
De Secretaris, J. BINKES.

BEKENDMAKING.

DE BURGEMEESTER VAN HEMELUMER OLDEPHAERT EN NOORDWOLDE maakt bij deze bekend, dat de gewone **Rijdweg** van *Koudum* naar *Galamadammen* van heden af tot nadere bekendmaking is **GESLOTEN**, doch, dat gedurende den tijd van sluiting, des verkiezende (evenwel alleen voor de passagie met rijtuigen en te paard) gebruik zal mogen worden gemaakt van den *Slaperdijk*, en van de van *Koudum* naar dien dijk loopende reed, mits dat de bestaande hekken telkens behoorlijk worden gesloten.
Koudum, den 13 Julij 1857. *De Burgemeester voornoemd,* K. TJEBBES.

HET GEMEENTEBESTUUR VAN GRIJPSKERK zal, onder nadere approbatie, op Maandag den 20 Julij 1857, des namiddags te vier uur, in het Gemeentehuis te *Grijpskerk*, overgaan tot de **UITBESTEDING**, bij enkele inschrijving, van:
Het **bouwen** van eene nieuwe SCHOOL te *Grijpskerk*, met bijlevering der noodige Materialen,
Ingevolge het Bestek, dat van af Donderdag den 9 Julij e. k. tot den 19 Julij daaraanvolgende, in het Gemeentehuis te *Grijpskerk* ter lezing zal liggen; terwijl de Billetten van inschrijving dienen te worden bezorgd ter Secretarij dezer Gemeente, vóór of op den 19 Julij 1857.
Grijpskerk, den 6 Julij 1857. *Het Gemeentebestuur voornoemd,* A. J. HESSELINK.
Ter ordonnantie van hetzelve, M. DE MUINCK.

HET DIJKSBESTUUR *van de Huitebuurster Kadijken met aanbehooren enz.* maakt bekend, dat de **Legger** van Onderhoudpligtigheid, bedoeld bij art. 74 van het Reglement op het Onderhoud, Beheer en Bestuur van gemeld *Waterschap*, gedurende eene maand van af den 15 Julij 1857, ter Secretarie der gemeente Gaasterland, ter inzage van elk zal worden nedergelegd,
Balk, 1 Julij 1857. *Het Dijksbestuur voornoemd,* J. O. BAJEMA, *Dijkgraaf.* S. S. BOERSMA, *Dijks-Ged. L. Sec.*

ONDERLINGE VERZEKERING VOOR BRANDSCHADE.

DE GECOMMITTEERDEN van de **Onderlinge Brand-Assurantie-Societeit** over de voormalige Kantons *Franeker*, *Bolsward* en *Dronrijp* brengen bij dezen ter kennis van belanghebbenden, dat de aangaven van **Vee, Hooi** en **Granen**, in de maand Julij behooren te geschieden; dat de **Koolzaadvrucht** mede kan worden verzekerd, waarvan de aangave bij zakken verlangd wordt. Tot het doen der aangaven zal gelegenheid zijn: des Maandags in *de Valk*, te Franeker; des Donderdags in *de Wijnberg*, te Bolsward, en Zaturdagen den 25 dezer en den 1 Augustus e. k., op *Halfweg* te Dronrijp, telkens des voormiddags van 10 tot 12 ure.
Namens de Gecommitteerden voornoemd, DRAISMA DE VRIES, *Boekh. ad. int.*

WATERSCHAP
HUNSINGO.

HET HOOFD-BESTUUR zal, op **Maandag** den 27 Julij 1857, des voormiddags te elf uur, in het Waterschapshuis te *Onderdendam*, aan den minst inschrijvenden in het openbaar

UITBESTEDEN:

1°. Het VERWIJDEN en VERDIEPEN van het Raskwerdermaar, van af het Warffummermaar tot aan Raskwert, benevens een gedeelte van het Hulp-Kanaal, langs de Noordzijde van het dorp Baflo tot aan de Zuidzijde van de Togt, die West op naar Luttje-Saaxum loopt, lang 4430 ellen.

2°. Het GRAVEN van het MAAR van het Kanaal te Onderdendam, Oost op door het dorp Thesinghe tot aan de Schutsluis de Rollen, benevens de zoogenaamde Waterleuzing van het Maar bij den Tol in den Weg van Bedum naar Sint Annen, lang te zamen 16,650 ellen, en zulks in zijn geheel of in 8 perceelen, bij het Bestek omschreven.

De Bestekken zullen van den 13 Julij e. k. voorliggen: in de Logementen te *Groningen*, bij de Wed. Bontekoe, ten Have, de Wed. Eekhoff, Aalfs, Plaat, Bruins en Elema; te *Leeuwarden*, bij Witteveen; te *Delfzijl*, bij Hazenhoek; in de Gemeentehuizen te *Sliedrecht*, *Giessendam* en *Werkendam*; in het Waterschapshuis te *Onderdendam*, waar, alsmede bij den Drukker van Heijningen Bosch te *Groningen*, tegen betaling van 50 Cents, Exemplaren verkrijgbaar zullen zijn. Aanwijzing in Loco zal worden gegeven van het *Raskwerdermaar* op Donderdag den 23sten, te beginnen bij Haantil, en van het *Kardingermaar* op Vrijdag den 24 Julij, te beginnen te *Onderdendam*, beide des voormiddags te 9 uur.
Voorts op **Maandag** den 31 Augustus 1857, des voormiddags te elf uur, terzelfder Plaats:

Het BOUWEN van eene kapitale STEENEN UITWATERINGSLUIS, in den Zeedijk aan de Zoutkamp, met de leverantie van alle daartoe benoodigde MATERIALEN en uitvoering der daarbij omschreven WERKEN.

Het Bestek en de Voorwaarden zullen van af den 18 Julij e. k. voorliggen: bij de Kasteleins Aalfs, Plaat, Wed. Bontekoe, ten Have, Wed. Eekhoff, Elema en Bruins, te *Groningen*; te *Leeuwarden*, bij Witteveen; te *Delfzijl*, bij Hazenhoek; in de Gemeentehuizen te *Sliedrecht*, *Giessendam* en *Werkendam*, en aan het Waterschapshuis te *Onderdendam*, waar, alsmede bij den Drukker van Heijningen Bosch, te *Groningen*, dezelve, tegen betaling van *f* 1.50, zullen verkrijgbaar zijn.
Informatien omtrent dit Werk zijn te bekomen op *vrachtvrije* aanvragen bij den Heer W. K. DUSSELDORP, te *Groningen*, en aanwijzing in loco zal worden gedaan op Woensdag en Donderdag, den 26 en 27 Augustus 1857, des morgens te 9 uur, te *Zoutkamp*. *De Voorzitter van het Hoofd-Bestuur,* Mr. A. J. VAN ROIJEN.

HOUTVEILING.

DE Notaris A. v. D. PLAATS te Leeuwarden zal, ten verzoeke van S. TULP aldaar, op Donderdag den 16 Julij 1857, ten 9 ure voor den middag, bij de Gaz-fabriek verkoopen: Drie ladingen mooije EIKEN WOUDBOOMEN, waaronder zware, eene partij Kromhout, Hek- en Stekpalen, Leggers en Damleggers, 5 eiken Posten, 23 voeten lang 2½ duim dik; alsmede eenige zware Zeeuwsche IJPEN BOOMEN, 25 EIKEN KISTPLANKEN, 4 WRINGEN, eene partij DAMPALEN, zeer geschikt voor Huis- en Scheepstimmerlieden, Molen-, Kast- en Wagenmakers, Kuipers, enz.; zoomede 2 LANDROLLEN en eene **Boot** met Zeil en Treil.

DE Notaris J. A. ZAAL STROBAND te Harlingen zal, op Woensdag den 15 Julij 1857, provisioneel, en den 22 dier maand, finaal, telkens des avonds ten 8½ ure precies, in de Makkumer Wagen bij T. Beidschat te Harlingen, publiek veilen en verkoopen:
Eene HUIZINGE met **Erf** c. a., bij de Weverstraat te Harlingen, in wijk G no. 325, Kadaster sectie A nos. 880 en 881; bij F. de Wilde in gebruik.

Boelgoed te Suawoude.

DE Notaris A. ALMA te Bergum, zal, op Donderdag den 23 Julij 1857, te 9 ure voor den middag, ten sterfhuize van Andries Joukes Bosma te Suawoude, bij boelgoed presenteren te verkoopen; de posten van *f* 7 en daar beneden bij gereed geld, en de overige op crediet van 6 maanden, tegen voldoende borgstelling:
15 melke Koeijen, 7 Hoklingen, 6 Kalveren, 3 Paarden, waaronder een met Veulen en een driejarig bruin Merriepaard, 5 Zwijnen, 2 Boerenwagens, Aardkar, Ploeg, Egge, Winde, Jarrebak, Kruiwagens, Karne met koperen hoep, 5 koperen Emmers, 6 Tijnen, Zeef, Slede, Harken, Vorken, en ander Boerengereedschap, — eene Ruigscharne, — voorts MEUBELEN en HUISRAAD, waaronder: een eiken Kabinet, dito Kast, Klok, 4 Bedden met toebehooren, Tafels, Stoelen, Koper-, Tin-, IJzer-, Glas- en Aardewerk, — eene partij Hooi, Turf en Hout, Takken, Spek, en wat meer zal worden te voorschijn gebragt.

Boelgoed te Wommels.

DE Notaris LEDEBOER te Bolsward zal, ten verzoeke van den Heer S. W. HOEKSTRA, Cand.-Notaris te Wommels, op Vrijdag den 24 Julij 1857, des voormiddags ten 11 uur, ten huize van A. Struiksma, Kastelein te Wommels, tegen contante betaling verkoopen:
2 melke en 1 drooge Koe, 3 Hoklingen, 6 drooge en 3 melke Schapen en 6 Lammeren, 1 Bigge, 4 Hennen en 1 Haan.
Kaasstellingen en Planken, Schalen en 331 ℔ oud gewigt, beste Evenaar, 2 koperen Emmers, 1 dito Handketel, 14 houten Aden, 2 Boteraden, 1 Melkvat, 2 Tobben, 1 kleine Karn en Schommel, 1 kleine Kaaspers, 1 Kret, 2 Kruiwagens, 1 nieuwe Koebarte, enz.
1 Kapwagen en Paardetuig.
Ongeveer 2 koesöten best Hooi.

BOELGOED.

R. DE HAAN Sz., Deurwaarder te Leeuwarden, zal, *op Donderdag den 16 Julij 1857*, 's voormiddags 9 uur, ten huize van R. Visser, in de Oosterstraat aldaar, tegen gereede betaling verkoopen: Eenen netten INBOEDEL, bestaande onder anderen in: een eikenhouten Kabinet, dito Secretaire en Linnenkastje, mahonijhouten ronde Tafel, Staartstuk-Klok, Stoelen, 1 Tapijt, Steen- en Aardegoed, enz.; — voorts Toonbank en Winkelkasten, twee nieuwe Winkel-Stellingen met zeven en drie Vaatjes, Wijn, Likeuren, Sterke Dranken, Azijnen en Bier, mitsgaders eene aanzienlijke partij diverse Sigaren, Tabak, Kruiken, Flesschen en hetgeen meer zal worden aangeboden.
De bezigtiging des Woensdags 's namiddags te voren, van 3 tot 6 uur, ten huize voornoemd.

VERKOOP OP AFBRAAK.

De Notaris HAAGSMA te Sneek zal, op Vrijdag den 24 Julij 1857, 's namiddags 4 uur, ten huize van G. de Ruiter te Sneek, publiek, tegen voldoende borgstelling, op **afbraak** verkoopen:

Eene kapitale HEEREN-HUIZINGE met STALLING daarnaast, voorzien van extra zwaar Muurwerk, staande op Leeuwenburg te Sneek; tot den 22 Julij dagelijks te bezigtigen, uitgezonderd des Zondags.

NB. Op nader te bepalen dag, omstreeks 1 September e. k., zal worden **aanbesteed:** Het daarstellen van een GEBOUW voor **Bewaar-, Industrie- en Kostschool**, op het alsdan ontruimde terrein.

Nadere inlichting te bekomen bij den Notaris en den Heer A. BREUNISSEN TROOST, Architect te Sneek.

Uit de hand te koop:

Eene KUNST-DRAAIBANK, met al haar toebehooren, **Beitels, Bossen**, enz. Te bevragen bij KLAAS DE HAAN te Dockum.

Uit de hand te koop:

Zeven WATERMOLENS, van 8,40 el tot 13,00 el vlugt. Adres bij H. TEKSTRA onder Herbaijum. Brieven franco.

LEES HIER. Eene **overdekte** SNIK, groot 8 ton, zoo goed als nieuw vertimmerd, voor een billijken prijs TE KOOP bij KATJE te Leeuwarden.

AANBESTEDING

van een' NIEUWEN WATERMOLEN, ter grootte van 17,80 el vlugt. Bestek en Teekening liggen ter lezing bij de Wed. Siersma te Herbaijum. Aanwijzing op de plaats Woensdag 22 Julij e. k., 's middags van 12 tot 2 uur, en de briefjes vóór des avonds 7 uur van dien dag in te leveren bij den Logementhouder H. F. DE BOER te Harlingen.

DANKBETUIGING.

W. A. HESLING, Soldaat van de 2de Kompagnie, 4de Bataillon 7de Regement Infanterie alhier, van zijne jeugd af zwaar stamelende, betuigt zijnen hartelijken dank aan den Heer I. S. BEER (thans alhier wonende bij den Heer Jongsma, Put no. 248, ter genezing van Stamelen en overige Spraakgebreken) voor dat genoemde Heer mij in acht dagen van mijn gebrek radicaal geholpen heeft zonder Medicijnen of Operatien, en op eene heele eenvoudige en gemakkelijke wijze.

De bovenstaande verklaring getuigen wij geheel overeenkomstig de waarheid, als hebbende ik eerst Ondergeteekende bij de behandeling van genoemden lijder tegenwoordig geweest en hij thans genezen is.

Leeuwarden, 13 Julij 1857. J. VAN DAM, *Chirurgijn.* *Kapitein* VINKHUIZEN.

OPRUIMING VAN MANTILLES EN MANTELETS.

A. VAN ASSEN,

bij de Koornbeurs te Leeuwarden.

Wegens het vergevorderde saizoen zullen, van af heden, tegen verminderde prijzen worden opgeruimd: al de voorradige **modellen** van MANTILLES, MANTELETS, enz.

Leeuwarden, den 7 Julij 1857.

HANDSCHOENEN EN SCHOENEN-MAGAZIJN,

Vleeschmarkt, no. 12, te Leeuwarden.

JOH. BISCHOFER, uit *Tyrol*, berigt aan het hooggeachte *Publiek*, zoowel binnen als buiten deze *Stad*, dat hij **niet meer met een Kraam** op de Kermis staat en derhalve zijn' WINKEL beleefdelijk aanbeveelt.

Ontvangen: eene *groote bezending* van alle soorten van **Gemslederen-, Privat-, Glaçé-, Satijnen- en Garen** HANDSCHOENEN in de nieuwste kleuren; — verders diverse soorten van LAARSJES en SCHOENEN van de *nieuwste modellen*, extra beste BRETELS, keurige WANDELSTOKKEN, enz., enz.

MAGAZIJN VAN GALANTERIEN, ENZ.

Breedstraat, K 160, Leeuwarden.

S. P. POSTMA

berigt de ontvangst eener partij nieuwe artikelen, waaronder mooije en gemakkelijke WAS-, OLIE- en MEERSCHUIM TABAKSPIJPEN, ZEEPEN, HAAR-OLIE, POMMADE, KINDERSPEELGOED, enz.

Ook nog ontvangen eene groote partij REVALENTA ARABICA, WETSTEEN, SCHUURPOEDER.

BALANSEN. BASCULES.

Nieuwe **zeer naauwkeurige, gevoelige en deugdzame ijzeren en koperen BALANSEN** worden voortdurend vervaardigd, en op bestelling **extra beste nieuwe BASCULES** afgeleverd, als ook alle soorten van oude Balansen en Bascules hersteld en verbeterd, *te Sneek op den Oosterdijk* bij den Arrondissements-IJker K. J. KROL.

Verder zijn alle soorten der door denzelven gemaakte koperen Balansen tevens in voorraad en te bekomen bij de Heeren: J. v. D. WIELEN te ***Leeuwarden;*** J. JELLEMA Dz. te ***Franeker***, en B. SIEVERS te ***Heerenveen.***

VOORBEHOED- EN GENEESMIDDEL TEGEN DE VARKENSZIEKTE.

De Apotheker van HARINXMA, op de Nieuweburen te Leeuwarden, verzendt bovenstaand middel, sedert verscheiden jaren, met steeds toenemend gunstig gevolg. — Hetzelve wordt in fleschen afgeleverd voor 75 cents, hetgeen juist berekend is voor *één* Varken; terwijl het gaarne door die beesten wordt genuttigd, is het tevens zeer gemakkelijk in het gebruik. — Voorts is het tot *heden* aan niemand in commissie verzonden geworden, reden waarom een ieder agent wordt gemaakt, op het daarbij zijnde berigt en op zijn naam in het lak. — Ook heeft hij weder in voorraad, het zoo gezonde als aangename

LIMONADE POEDER,

voor 30 Cents en geschikt voor *één* flesch water.

S. H. DE VRIES en ZOON,

te *Bolsward* op den Dijlakker, en te *Sneek* op het Groot-Zand, berigten hiermede aan hunne geëerde Begunstigers, dat zij voornemens zijn, hunnen welvoorzienen **Winkel** in GAREN, BAND, KNOOPEN, **Dames- en Kleedermakers** FOURNITUREN, GALANTERIEN, **Zijde** en andere MANUFACTUREN, te openen te ***Sneek***, op *heden* Dingsdag den 14 Julij. — Zij hopen, dat vertrouwen, hetwelk hunne firma meer dan 30 jaren heeft mogen genieten, ook te *Sneek* zich zullen trachten waardig te maken.

Ik heb gedurende drie jaren aan hevige kramp in de maag en ingewanden geleden, waarbij ik ook de hevigste maagpijnen en het zuur had. De geneeskundigen hielden het voor eene leveraandoening, maar konden mij zoo het scheen geene hulp verschaffen.

Ik nam eindelijk de toevlugt tot de **Revalenta Arabica** en moet erkennen, dat ik reeds bij de eerste bus van *f* 2, welke ik bij KLINGER & Co. in Rotterdam kocht, baat vond, en na nog een bus gebruikt te hebben geheel hersteld was.

Maasland, 13 November 1855. J. KOOL.

DU BARRAY'S REVALENTA is een voortreffelijk voedingsmiddel, dat ten allen tijde zeer gunstig op de spijsverteringsorganen werkt, meest alle ziekten geneest en bij beginnende onpasselijkheden, stoornis in de functiën, gebrek aan eetlust, ongeregelden bloedsomloop, bedorven adem en andere dergelijke voorteekenen met het beste gevolg gebruikt wordt.

Zij kost 87½ Cts., *f* 2, *f* 3.50, *f* 8, *f* 16. Dubbel geconcentreerde kost meer.

Amsterdam, Verkoophuis: Assen, H. P. A. v. Gorcum; Bolsward, S. S. Oosterbaan en S. R. Dijkstra; Dedemsvaart, H. L. v. d. Vegt; Dokkum, A. Schaafsma; Franeker, Wed. K. Drager; Gorredijk, S. G. Zwart; Harderwijk, Wed. Tijgoff; Harlingen, P. L. Mirande Pz. en J. S. van Dijk; Hindeloopen, D. de Jong; Heerenveen, J. Overdiep; Kollum, C. Nihot; Leeuwarden, J. H. van Haagen en A. van Wamel; Makkum, J. B. de Boer; Sneek, P. T. Potma, en in de bekende Dépôts in de andere Steden.

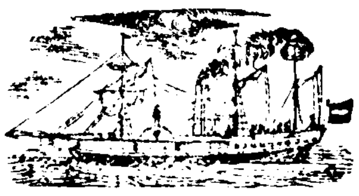

STOOMVAART

VAN

HARLINGEN op HULL.

Het Nederlandsch IJzeren STOOMSCHIP *MINISTER THORBECKE*, Kapt. NEPPERUS, vertrekt van **HARLINGEN** naar **HULL** op aanstaanden **Zaturdag** den 18 Julij.

Adres voor Passagiers, Goederen en Vee bij I. & S. WIARDA.

Harlingen, den 13 Julij 1857.

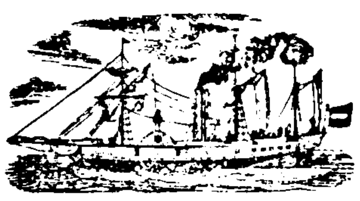

STOOMVAART

van **HARLINGEN**

op **NEW-CASTLE** en **LEITH**.

Het nieuw ijzeren **STOOMSCHIP** van de ***North of Europe Company***, *EIDER*, Kapt. JOSEPH MANNING, zal vertrekken: naar NEW-CASTLE, *Zaturdag* 18 *Julij e. k.*
„ LEITH, *Woensdag* 29 *dito*.

Adres bij de Agenten VAN OPPEN'S ZONEN.

Kaatspartij te Achlum.

Met consent van het Edel Achtbaar Bestuur van Franekeradeel gedenken de Kastelein O. J. WESTRA en eenige Liefhebbers aldaar, op Zondag den 19 Julij 1857 te laten Verkaatsen:

Drie ZILVEREN LEPELS tot PRIJS.

PREMIE nader te bepalen.

De aangifte moet geschieden 's namiddags vóór 2 uur.

ZIE TOE. De Ondergeteekende vraagt TIMMERKNECHTEN, vast werk, tegen hoog loon (12 à 13 cents per uur).

Kollum. P. v. GOSLIGA.

MEN VERLANGT ten spoedigsten een' LOOPJONGEN, die tevens eenige diensten bij de **Vigilante** kan verrigten. — Men vervoege zich in persoon bij A. VAN ZUIJLEN alhier.

VERMIST, op den 5 Julij, waarschijnlijk op den weg van Oldeboorn naar Bakkeveen: Eene PORTEFEUILLE, inhoudende o. a. **Bankbilletten,** en **Papieren,** voor den vinder van geene waarde. De eerlijke vinder wordt verzocht dezelve terug te bezorgen ten Kantore dezer Courant, zullende **goed beloond** worden.

Verschenen, en alom verkrijgbaar gesteld:

REGLEMENT OP DE VACATUREN BIJ DE NED. HERV. KERK. 15 *Cents.*

Uitgave van G. T. N. SURINGAR. De overige Reglementen voor de Ned. Herv. Kerk zijn ter perse en zullen zoowel afzonderlijk als gezamenlijk verkrijgbaar zijn.

Door den Boekhandelaar H. KUIPERS te Leeuwarden is uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld:

LICHTSTRALEN OP HET KINDERGRAF,

WOORDEN VAN TROOST

voor bedroefde Vaders en Moeders. — **Prijs *f* 0.50.**

De Boekhandelaar P. VAN ZWEEDEN te Groningen heeft geopend en verder alom eene inteekening op **ZESTAL NAGELATEN LEERREDEN** van

T. VAN DUINEN,

door den ontslapen Leeraar zelf voor de drukpers bestemd, met de opdragt aan zijne dierbare gemeenten Surhuisterveen, Wijnjeterp, Oudeschoot, Vledder en Mantgum.

Genoemde Uitgever heeft in 't begin des jaars verzonden: THINEUS, **DE KIEZER** en nog 3 andere Verhalen *f* 2.40. Alsmede in vroeger tijd: T. VAN DUINEN, **LEERREDE** ter bevestiging van Dr. R. BENNINK JANSSONIUS. 30 Ct.
T. VAN DUINEN, tweetal eenvoudige **LEERREDEN**. 50 Ct.

Door den Boekhandelaar G. H. MEIJER te Zwolle, is uitgegeven:

ALLE REGLEMENTEN EN BESLUITEN DER NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK,

verzameld door- en met een alphabetisch Register en Aanteekeningen voorzien van

G. BRUNA,

Lid der laatst gehoudene Synode en Predikant te Hasselt. — **1ste AFLEVERING. — PRIJS 70 CENT.**

In zak-formaat gedrukt met eene zeer duidelijke letter.

De 1ste Aflevering bevat:

1°. Het Algemeen Reglement voor de Ned. Herv. Kerk; 2°. Het Reglement op het Examen ter toelating tot de Evangeliebediening; 3°. Het Synodaal Reglement voor de Kerkeraden; 4°. Het Reglement op de Vacaturen; 5°. Het Reglement voor Kerkelijk opzigt en tucht, en voor de behandeling van Kerkelijke geschillen; 6°. Het Synodaal Reglement voor de Diakoniën; 7°. Het Reglement op de Algemeene Weduwenbeurs, en 8°. Het Reglement op het Godsdienstig Onderwijs.

De 2de aflevering, die zoodra mogelijk zal volgen, zal bevatten: De nog te revideren Reglementen en alle besluiten, kracht van wet behoudende, en tevens een alphabetisch beredeneerd Register voor den geheelen Bundel.

Ook is bij denzelfden afzonderlijk verkrijgbaar: **Het SYNODAAL REGLEMENT voor de DIACONIEN der NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK**, in eenen net gekleurden omslag; voor 10 Cent.

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ VAN DE ERVEN KOUMANS SMEDING.

De **COMMISSARIS DES KONINGS** in de provincie *Friesland* brengt ter kennis van de belanghebbenden, dat in de Bureaux van het Provinciaal Bestuur te *Leeuwarden*, ter lezing liggen de voorwaarden, naar welke den 30 dezer te *Delft* zal worden aanbesteed de leverantie van bestanddeelen van Artillerie-Paardentuig, Brandbluschgereedschappen en andere behoeften.

Leeuwarden, den 11 Julij 1857. VAN PANHUIJS.

De middenprijzen van de *in- en uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-*, *Rogge-* en *Zwitserschbrood* wordt geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 10 Julij 1857 te *Leeuwarden* geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde . . . . *f* 12.50.
Van de *Rogge* per last, voor het *Roggebrood* . . . . . „ 225.00.
Van de *Rogge* per last, voor het *Zwitserschbrood* . . . „ 225.00.

Leeuwarden, den 11 Julij 1857. *De Commissaris des Konings in de provincie Friesland*, VAN PANHUIJS.

PUBLICATIE.

De **GEDEPUTEERDE STATEN** der provincie *Friesland* brengen, ten vervolge op hunne Publicatie van den 7 Julij jl., ter kennis der ingezetenen, dat, van den 4 tot en met den 10 Julij:

1. 60 runderen in de Provincie aan de besmettelijke longziekte zijn gestorven, als in de gemeenten: Baarderadeel 2, Bolsward 1, Dantumadeel 1, Doniawerstal 11, Haskerland 1, Hemelumer Oldephaert en Noordwolde 1, Hennaarderadeel 6, Idaarderadeel 3, Kollumerland en Nieuwkruisland 2, Leeuwarderadeel 2, Rauwerderhem 5, Schoterland 1, Smallingerland 2, Sneek 1, Tietjerksteradeel 3, Utingeradeel 2, Wonseradeel 7, Workum 4, Wijmbritseradeel 7, en 30 door die ziekte aangetaste runderen, voor rekening der eigenaars, zijn afgemaakt, als in de gemeenten: Baarderadeel 2, Bolsward 2, Doniawerstal 1, Franeker 2, Franekeradeel 1, Idaarderadeel 1, Leeuwarderadeel 2, Menaldumadeel 3, Rauwerderhem 5, Utingeradeel 1, Wonseradeel 3, Workum 2 en Wijmbritseradeel 5, bedragende daardoor het totaal der gevallen sedert den 1 Januarij dezes jaars 5728;
2. de besmettelijke longziekte zich heeft geopenbaard onder de runderen van de veehouders: Sikke Jans Bijlsma, te Oosterwierum; Hendrik Haijes van der Werf, te Bolsward; Pieter Siebrens van der Molen, te Langweer; Wiebe Sipkes Sipkema, te Broek; Okke Andries Riemersma, te Sondel; Akke Obbes de Jong, te Spannum; Albert Piers Stiensma, te Roordahuizum; Sipke Pieters Bouma, te Vrouwen-Parochie (in eene weide te Stiens); Willem Pieters Brouwers, te Stiens; de Wed. Rimke IJ. Kingma, te Rauwerd; Homme Jans Westra, te Poppingawier; Klaas Aukes de Boer, te Wijns; IJeb Jans IJpma, te Witmarsum; Riemer van Althuis, te Makkum; Murk Kerstens Bottema, te Burgwerd; Tjalling Pieters Koopmans, te Oppenhuizen; Wopke Hijlkes Grondstra, te Woudsend; Jacob Jacobs Baaima, te Sandfirden, en Gerben en Jelle Durks Terpstra, te Goënga;
3. gezond zijn verklaard de runderen van de veehouders: Anne Gaukes Sijtzema, te Twijzel; Jan Huidekoper, te Midlum; Age Meinderts Wijnia, te Tzum; Pieter Melles Riemersma, te Bergum; Klaas Pieters Sipsma en Jelle Dooitses Nauta, beide te Grouw; Evert Martens Hiemstra, te Idaard; Willem Minnes Boelens, onder Anjum; de Wed. Gerben Sijtzes van der Zijl, Feike Jans Jorna, te Bolsward; Johannes Hettes Boonstra en Haring Wabes Jellema, beide te Poppingawier, Wiebe Annes Vogelzang, te Rauwerd; Sijmen Aukes Schoustra en Jelle Oedzes Eisinga, beide te Irnsum; Gerben Foppes Siederius, te Deerzum; Gabe Feddes van der Weide, te Terhorne; Jan G. Westendorp en Marten M. Jorritsma, beide te Makkum; Tjalle T. Reitsma, te Witmarsum; Sijbren D. Reitsma, te Exmorra; Douwe W. Tilstra, te Wons; Foppe P. de Jong, te Burgwerd; Gabe van der Schoot, te Joure; Sijbolt Sipkes IJkema, te Haskerhorne; Sjoerd Tjipkes IJpma, te Cubaard; de Wed. Willem Pieters Vellinga, te Hennaard; Hessel Jacobs Geldra, te IJtens; de Wed. Epke Durks van den Berg, te Welsrijp; Jacob Durks Dijkstra, te Oosterend; Douwe Pieters de Jong, onder Huizum, en IJme Baukes Alkema, te Weidum.

Leeuwarden, den 13 Julij 1857. *De Gedeputeerde Staten van Friesland*, VAN PANHUIJS, *Voorzitter*. A. VAN DER LAAN, *Griffier*.

's GRAVENHAGE, 11 Julij.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

In de zitting van donderdag zijn ingekomen twee wetsontwerpen betrekkelijk de regeling van het muntwezen in Nederlandsch Indie.

De commissie van rapporteurs voor het wetsontwerp tot wijziging der wetten wegens het binnen- en buitenlandsch gedistilleerd, heeft daaromtrent haar eindverslag uitgebragt. De dag der beraadslagingen zal nader vastgesteld worden.

Nadat de commissie voor de verzoekschriften op eenige in hare handen gestelde adressen betreffende het wetsontwerp op het lager onderwijs verslagen uitgebragt had, zijn de overwegingen omtrent dit wetsontwerp hervat.

Over de drie eerste alinea's van art. 22, waarover dingsdag en woensdag gehandeld werd, voerden het woord de heeren: Groen van Prinsterer, Meijlink, Godefroi, Baud en de minister van binnenlandsche zaken, die daarop de drie eerste alinea's zoodanig als die zijn voorgedragen, heeft verdedigd. Hij heeft hulde gedaan aan de goede bedoelingen van den heer Thorbecke, maar gemeend, dat, in elk geval, de voordragt der Regering de voorkeur verdient, en hij uit dien hoofde het door dien spreker voorgestelde amendement niet kan overnemen, maar bij deze voordragt moet volharden.

In de zitting van gisteren heeft de heer van Wintershoven, als amendement op art. 22 voorgesteld daaraan eene laatste alinea toe te voegen, luidende als volgt: „Het verslag, bedoeld bij art. 194 der grondwet, bevat de opgave van de klagten, welke wegens niet naleving van deze voorschriften ter Onzer kennis zijn gekomen en van het onderzoeken de voorziening, welke daarop, zoo noodig, van Onzentwege zijn gevolgd."

Aan de beraadslagingen hebben deelgenomen de ministers van binnenlandsche zaken en van justitie, en de heeren van Wintershoven, van Heiden Reinestein, Wijbenga, Luijben, Groen van Prinsterer, Thorbecke, van Nispen van Sevenaer en Storm.

In de zitting van heden zijn ingekomen drie wetsontwerpen betrekkelijk het aanleg van spoorwegen;

1°. tot verhooging van hoofdstuk V der begrooting van de staatsuitgaven voor 1857 (voorbereidende werkzaamheden tot den aanleg van spoorwegen);

2°. tot daarstelling van een fonds tot aanmoediging en ondersteuning van den aanleg van spoorwegen;

3°. tot vrijstelling van de regten van registratie en overschrijving op de verkrijging, bij aankoop en onteigening, van vaste goederen, benoodigd tot den aanleggen van spoorwegen.

Voorts is ingekomen eene missive van den minister van kolonien ten geleide van eene nota van inlichtingen op een hem door de Kamer toegezonden adres van den heer W. Bosch, gepensioneerd chef van de geneeskundige dienst in Indie.

Nadat de commissie voor de verzoekschriften op eenige in hare handen gestelde adressen betrekkelijk het lager onderwijs verslagen had uitgebragt, zijn de beraadslagingen voortgezet over de drie eerste alinea's van art 22 van het bedoelde wetsontwerp.

De heer Meeussen heeft nog voorgesteld om uit de tweede alinea van het artikel weg te laten den laatsten volzin, luidende:

„Hij (te weten de onderwijzer) prent aan de kinderen dien eerbied in (namelijk dien verschuldigd aan de godsdienstige begrippen van andersdenkenden) en wekt hen op tot onderlinge liefde en verdraagzaamheid."

De minister van binnenlandsche zaken heeft dien zin in den loop der beraadslagingen aldus veranderd: „Hij wekt de kinderen op tot onderlinge liefde en verdraagzaamheid," waardoor werd weggelaten de bepaling, dat de onderwijzer eerbied voor de godsdiensti·e begrippen van andersdenkenden inprenten moet.

Nadat de heeren Meeussen, van Forcest, ter Bruggen Hugenholtz, van Wintershoven, van Nispen van Sevenaer, Luijben en de minister van binnenlandsche zaken het woord hadden gevoerd, is de beraadslaging over de drie eerste alinea's van art. 22 gesloten, en geopend die over de laatste alinea, luidende:

„Waar de kinderen van het bezoeken der openbare school, uit hoofde van godsdienstige bezwaren der ouders, worden teruggehouden, en deze bezwaren, na een zorgvuldig onderzoek, niet kunnen worden uit den weg geruimd, wordt, indien hieraan kan te gemoet gekomen worden door de oprigting van eene bijzondere school, tot het oprigten en onderhouden van zoodanige school, des gevorderd, hulp verleend door middel van rijkssubsidie. Het verleenen van zoodanige subsidie geschiedt door de wet".

De minister van justitie en de heer Wintgens hebben over de 4de alinea het woord gevoerd, waarna de beraadslaging over art. 22 gesloten, en de onderscheidene amendementen op dit artikel voorgesteld in stemming gebragt werden.

Het amendement van den heer Thorbecke werd met 35 tegen 30 stemmen verworpen; dat van den heer Meeussen met 39 tegen 26 stemmen aangenomen; dat van den heer Blaupot ten Cate met 41 tegen 24 stemmen en dat van den heer van Wintershoven met 33 tegen 32 stemmen verworpen.

Het amendement van de heeren van Akerlaken, Bieruma Oosting, Dirks, Godefroi, Nolthenius, Sander, Slicher van Domburg, Storm van 's Gravensande, Taets van Amerongen en Wintgens werd met 63 tegen 2 stemmen aangenomen.

Het gewijzigd art. 22, waaruit nu geligt waren de laatste zinsnede der 2de alinea en de 4de alinea, en thans luidende:

„Het schoolonderwijs wordt, onder het aanleeren van gepaste en nuttige kundigheden, dienstbaar gemaakt aan de ontwikkeling van de verstandelijke vermogens der kinderen en aan hunne opleiding tot alle Christelijke en maatschappelijke deugden.

„De onderwijzer onthoudt zich van iets te leeren, te doen of toe te laten, wat strijdig is met den eerbied, verschuldigd aan de godsdienstige begrippen van andersdenkenden.

„Het geven van onderwijs in de godsdienst wordt overgelaten aan de kerkgenootschappen. Hiervoor kunnen de schoollocalen buiten de schooluren ten behoeve van de leerlingen, die er ter school gaan, beschikbaar worden gesteld."

werd met 45 tegen 20 stemmen aangenomen.

De artikelen 24, 25, 26 en 27 van paragraaph 2 van het wetsontwerp „Van de onderwijzers" gaven geene aanleiding tot discussien.

Art. 23, het verbod inhoudende, dat de onderwijzers geene ambten of bedieningen dan met goedkeuring van Gedeputeerde Staten enz. bekleeden noch handel en nering drijven of eenig beroep uitoefenen mogen, werd, na de daarover gevoerde woordenwisseling tusschen de heeren Dirks, Thorbecke, van der Linden en Sander, door den minister van binnenlandsche zaken, ter verduidelijking van de redactie, veranderd.

De Vergadering heeft de beraadslaging over artikel 28 niet ten einde gebragt, maar zich vereenigd met 35 tegen 29 stemmen met eene motie van orde van den heer de Poorter, om de behandeling van dat artikel tot maandag ochtend, ten 11 ure, te verdagen, als staande het in naauw verband met artikel 30.

Uit de door den minister van finantien aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal overgelegde statistieke tabellen, betrekkelijk de personele belasting over het dienstjaar 1855—1856, blijkt, dat de algeheele opbrengst, 20 opcenten voor het Rijk daaronder gerekend, is geweest *f* 6,848,107.61. De aangeslagen huurwaarde van woonhuizen enz. heeft bedragen *f* 28,991,400.85; van pakhuizen enz. *f* 776,110.25; te zamen *f* 29,767,511.10. Het aantal der aangeslagen deuren en vensters heeft beloopen 2,915.190. Het aantal der aangeslagen haardsteden heeft 704,779 bedragen. Voor mobilair is aangeslagen: bij vermenigvuldiging der huurwaarde *f* 46 344,348; bij schatting *f* 38,938,454; te zamen *f* 85,782,802. Voor dienst- en werkboden zijn aangeslagen: 1ste klasse 64,051, mannelijke, daar niet onder begrepen 4626; jagers 51; 2de klasse tuinlieden 1731; 3de klasse werkboden 113,904; werkboden van bleekers 1547; 4de klasse 10,945; huisbewaarders 813. Voor paarden zijn aangeslagen: 1ste klasse 5064; 2de klasse 1042; 3de klasse: eerste soort 5642, 2de soort 15,551, 4de klasse 9669, 5de klasse 26,075, 6de klasse aantal tientallen 83. De opbrengst van de kohieren der personele belasting is geweest in de navolgende steden: 's Hertogenbosch *f* 70,574, Arnhem *f* 94,190, Rotterdam *f* 419,317, 's Gravenhage *f* 437,153, Amsterdam *f* 1,086,068, Haarlem *f* 94,002, Middelburg *f* 71,199, Utrecht *f* 211,327, Leeuwarden *f* 78,532, Zwolle *f* 56,066, Groningen *f* 114,812, Assen *f* 12,414, Maastricht *f* 62,916. Naar de vermoedelijke opbrengst van de voorgedragen wet op de personele belasting zal de schatkist verliezen op de huurwaarde *f* 590,952, op de haardsteden *f* 944,419, op het mobilair *f* 121,172, op de dienstboden *f* 200,990, op de paarden *f* 45,050 en zal zij winnen op de deuren en vensters *f* 950,653 en op de rijtuigen bij approximatie *f* 270,000, en zoude het verlies in alles *f* 681,930 bedragen. Naar de berekening van den minister zal alzoo, o. a. voor Amsterdam, zonder dat de ingezetenen iets meerder betalen, in de gemeente-kas vloeijen *f* 403,616, en met 50 opcenten op de grondbelasting *f* 256,127, te zamen *f* 659,743, 't welk wel is waar het tegenwoordige equivalent niet evenaart, maar met de algemeene opcenten op het gedistilleerd en eene eigene belasting op het geslagt van schapen en varkens, nog met *f* 200,000 kan worden verhoogd; voor Leeuwarden *f* 31,643, bij een hoofdelijken omslag van *f* 52,250, doch met mogelijke verhooging van de opcenten op het personeel en de gebouwen, geraamd op *f* 47,161; voor Groningen *f* 33,781, en alzoo overtreffende den hoofdelijken omslag van *f* 30,000; voor Assen *f* 4143, en alzoo iets meer dan de tegenwoordige hoofdelijke omslag.

In de memorie van toelichting, welke bij het aan de Tweede Kamer ingezonden ontwerp op het regt van successie en overgang is gevoegd, wordt aangemerkt, dat de bestaande wet op het regt van successie, zoodanig als die in 1817 is tot stand gebragt, eene rijke bron van regtsgedingen is geworden en gebleven; dat door veranderde wetten andere regelen, dan in 1817 bestonden, zijn ingevoerd, en dat de ervaring heeft geleerd, dat vele bepalingen der wet van 1817 als onvoldoende en gebrekkig moeten worden beschouwd; dat, indien reeds uit dien hoofde eene herziening der wet eene behoefte is geworden, daarvoor nog eene reden te meer bestaat, nu bij de Regering het voornemen aanwezig is om de personele belasting te verminderen en geene opcenten op grondbelasting van gebouwde eigendommen te heffen. Elke belasting heeft hare onaangename zijde. Het regt van successie is eene der dragelijkste, vermits het wordt betaald van hetgeen men niet gewoon is onder zijne inkomsten te rekenen; het tijdstip der betaling is gunstig; de heffing weinig kostbaar; de evenredigheid voor allen dezelfde, en brengt het de ingezetenen niet regelmatig op vast wederkeerende tijdstippen, maar hoogst zeldzaam, met den fiscus in aanraking. Niemand van het thans levende geslacht zal uit de kapitalen of inkomsten, die hij thans bezit, behoeven te betalen, en wanneer de beschikking over zijn goed, ook na den dood, een der voorregten is, welke de maatschappelijke instellingen toekennen, is het niet onbillijk, dat aan dit voorregt, hetwelk de burgerlijke wet waarborgt, eene last ten algemeene nutte zou verbonden zijn. Deze overwegingen hebben geleid tot het aanbieden der onderwerpelijke voordragt, bij welke echter de wet van 1817 ten grondslag is genomen. De meest belangrijke wijzigingen bestaan in: het onderwerpen van de executeurs aan dezelfde bepalingen als de erfgenamen; eene juistere omschrijving der aangiften; eene gelijkstelling van het vermaken van vruchten, regt van gebruik, van bewoning, enz.; verlenging van den termijn van aangifte; wegneming van de 50 pCt. verhooging op buitenlandsche effecten; verhooging van het tarief, ook in verband met de afschaffing van de opcenten op het regt van successie en overgang; de regeling der waarde en vruchtgebruik; eene juistere omschrijving der aan te geven baten; beteren waarborg tegen het opgeven van fic-

[illegible] schulden; [illegible] der bepaling omtrent de beediging, verlenging van den termijn tot verbetering der aangiften, van de sommatie tot betaling van penaliteiten, enz., en eindelijk eene meer volledige bepaling omtrent de verjaring.

Het ontwerp bestaat uit 38 artikelen, verdeeld in vier titels, betreffende: 1⁰. algemeene bepalingen; 2⁰. de aangifte en waardering; 3⁰. de hoegrootheid van het regt, de betalingen, de vrijstellingen, en 4⁰. de vervolging en verjaring.

Bij de voordragt wordt het regt van successie en overgang bepaald: 1⁰. op 5 pCt. (thans 4, met de opcenten 5.52), wanneer het wordt geërfd door den eenen echtgenoot van den anderen; 2⁰. op 3 pCt. (thans 0), door bloedverwanten in de opgaande linie, en op 6 pCt. (thans 0), op hetgeen meer wordt verkregen dan het anders bij versterf zou hebben beloopen; 3⁰. op 6 pCt. (thans 4, met de opcenten 5.52), door broeders en zusters; 4⁰. op 9 pCt. (thans 6, met de opcenten 8.28), door neef of nicht, naneef en nanicht van oom of moei, oudoom of oudmoei en omgekeerd, en op 14 pCt. (thans 10, met de opcenten 13.8), op hetgeen bij het vermelde onder 3 en 4 meer wordt verkregen dan het aandeel bij versterf zoude hebben beloopen; en wordt een regt van overgang bepaald van 5 pCt. in de regte nederdalende lijn en tusschen echtgenooten, kind of kinderen te zamen in huwelijk verwekt, of descendenten daarvan nalatende; en in andere gevallen van 14 pCt.

Naar de berekening des ministers, zoude in 1856, naar den maatstaf der onderwerpelijke voordragt *ƒ* 125,000 meer zijn ontvangen voor regt van successie en overgang, dan in dat jaar, volgens de bestaande verordeningen, is opgebragt en tijdelijk met 15 opcenten *ƒ* 695,000.

Het bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal ingekomen wetsontwerp tot wijziging der gemeentewet van 29 Junij 1851, luidt als volgt:

Art. 1. Behoudens de heffingen, in art. 238 der wet van 29 Junij 1851 (*Staatsblad* no. 85) vermeld, worden vóór elke andere plaatselijke belasting, geheven opcenten op de hoofdsom van den rijksaccijns op het gedistilleerd en wel van 100 op het binnenlandsch, 60 op het buitenlandsch en 40 op de buitenlandsche likeuren.

Art. 2. Art. 241 dier wet wordt vervangen door de volgende bepaling:

Het getal opcenten op de grondbelasting kan voor de gebouwde eigendommen tot 40, voor de ongebouwde tot 10 gaan; en wat de gebouwde eigendommen betreft tot 50, zoo de opcenten op de personele belasting tot hetzelfde getal zijn opgevoerd.

Art. 3. Art. 242 dier wet wordt vervangen door de volgende bepalingen:

De opcenten op de personele belasting kunnen tot 50 gaan en, zoo de opcenten op de grondbelasting tot 40, wat de gebouwde, en 10 wat de ongebouwde eigendommen betreft, zijn opgevoerd, tot 80.

De opcenten op de personele belasting worden, naar gelang van de huurwaarde der perceelen en de bevolking, geheven in de reden, aangewezen in de tabel gevoegd achter de wet van 29 Junij 1851 (*Staatsblad* no. 85).

Art 4. Art. 244 dier wet wordt vervangen door de volgende bepalingen:

Hoofdelijke omslagen of andere plaatselijke directe belastingen worden niet geheven dan nadat de gemeente-opcenten op de grondbelasting op de gebouwde eigendommen tot 30 en op de ongebouwde tot 5, en de opcenten op de personele belasting tot 20 zijn opgevoerd.

Zij kunnen echter vroeger worden geheven, zoo het bedrag der reeds gelegde opcenten op de grond- en personele belastingen ¼ beloopt van hetgeen de gezamenlijke gemeente-belastingen, gemiddeld over de vijf laatste jaren, jaarlijks onzuiver hebben opgebragt.

Art. 5. Art. 246 dier wet wordt vervangen door de volgende bepaling:

Behoudens het bepaalde in art. 1 der tegenwoordige wet, worden geene plaatselijke belastingen op voorwerpen van verbruik geheven, alvorens de gemeente-opcenten op de grondbelasting het in art. 4 dezer wet vermelde getal bereikt hebben en de gemeente-opcenten op de personele belasting 30 bedragen, of deze laatste tot 20 zijn opgevoerd, en in de gemeente eene directe plaatselijke belasting is ingevoerd, welker bedrag met ten minste 10 van die opcenten gelijk staat.

Art. 6. Art. 249 dier wet wordt vervangen door de volgende bepaling:

Het verbruik van zout, zeep en aardappelen wordt niet belast.

Art. 7. Art. 250 dier wet wordt vervangen door de volgende bepalingen:

De belasting op het gemaal mag niet te boven gaan de som van 2 gulden per honderd pond tarwe, van 1 gulden 60 cents per honderd pond spelt en van 60 cent per honderd pond rogge.

Eene verbruiksbelasting op het varkens- en schapenvleesch is alleen geoorloofd in gemeenten van eene bevolking van meer dan 50,000 zielen, alwaar belasting op het rund- en kalfvleesch, en geene belasting op het gemaal wordt geheven en de opcenten op de grond- en personele belasting tot het in artt. 2 en 3 dezer wet gestelde maximum zijn opgevoerd. Zij mag niet hooger worden geheven dan tot 10 ten honderd der plaatselijke waarde van het vee in levenden staat.

Het verbruik van voorwerpen, aan rijksaccijns onderhevig, wordt niet hooger belast dan de hoofdsom van dien accijns.

Zijn evenwel de gemeente-opcenten op de grondbelasting tot 50, wat de gebouwde, en 10, wat de ongebouwde eigendommen betreft en die op de personele belasting tot 80 opgevoerd, dan kan de belasting op het gemaal, zooveel de tarwe betreft, tot uiterlijk 3 gulden de honderd ponden, die op het geslagt, zooveel de runderen en kalveren aangaat en die op den wijn en het binnenlandsch gedistilleerd tot uiterlijk anderhalf maal het bedrag der hoofdsom van den rijksaccijns worden gebragt, terwijl het buitenlandsch gedistilleerd tot uiterlijk met 90 opcenten en de buitenlandsche likeuren tot uiterlijk met 60 opcenten op die hoofdsom kunnen worden bezwaard.

Art. 8. De voorschriften ter verzekering van de invordering der in art. 1 dezer wet vermelde belasting worden, met afwijking van het voorschrift van art. 257 der wet van 29 Junij 1851 (*Staatsblad* no. 85), door Ons, in overeenstemming met de andere toepasselijke bepalingen van den zesden titel dier wet, bij algemeenen maatregel van inwendig bestuur vastgesteld.

Indien eene gemeente de belasting op het gedistilleerd hooger opvoert of lager stelt dan in art. 1 dezer wet is vermeld, dan worden de verordeningen op de invordering van het meerdere of van de lagere belasting op de gewone wijze, en dus afgescheiden van de algemeene maatregel van inwendig bestuur, vastgesteld.

Art. 9. Overtreding der voorschriften, bedoeld in de eerste zinsnede van het vorig artikel, wordt vervolgd en gestraft overeenkomstig de bepalingen van het derde hoofdstuk van den zesden titel der wet van29 Junij 1851 (*Staatsblad* no. 85).

Voor het niet ten bepaalden tijde en plaatse inleveren van biljetten tot vervoer van veraccijnsde dranken uit en naar gemeenten, waar de belasting tot het bedrag, in art. 1 dezer wet vermeld, is ingevoerd, zijn echter de straffen, bij artt. 271 en 272 der wet van 29 Junij 1851 (*Staatsblad* no. 85) bepaald, niet van toepassing, maar wordt van hen, die voor de inlevering aansprakelijk is, de belasting ten behoeve der gemeente van bestemming op den gewonen voet ingevorderd.

Art. 10. Voor elk biljet, door de rijksontvangers, ingevolge de voorschriften, bedoeld in de eerste zinsnede van art. 8 dezer wet, af te geven, wordt hun door de betrokken gemeente 2½ cent uitgekeerd.

Art. 11. Het bepaalde in art. 1 dezer wet treedt in werking den 1 Januarij 1858.

De overige plaatselijke belastingen, met uitzondering van die, bedoeld in art. 233 der wet van den 29 Junij 1851 (*Staatsblad no.* 85), worden vóór den 1 Januarij 1860, in verband met de voorschriften [illegible] goedkeuring onderworpen.

Bij gebreke hiervan vervallen die belastingen [illegible]

De minister van justitie heeft geantwoord op de bedenkingen, die [illegible] inlgen der Tweede Kamer tegen het ontwerp van wet op de regterlijke [illegible] satie ingebragt zijn, en tevens dat ontwerp gewijzigd. Die wijzigingen [illegible] den grondslag der voordragt niet. De afschaffing der provinciale hoven [illegible] overdragt hunner regtspraak aan de arrond.-regtbanken zijn de grondslag van het wetsontwerp gebleven. De minister blijft bij zijn gevoelen omtrent die hoven; hij houdt vol, dat zij een overtollige schakel in ons regtswezen zijn, na de [illegible] ting waarvan de overige schakels zoo verbonden kunnen worden, dat zij een doelmatig en wel aaneensluitend geheel uitmaken.

Op eenige andere punten is het wetsontwerp gewijzigd, overeenkomstig de bij het voorloopig onderzoek in de afdeelingen der Kamer geuite inzigten. De gewigtigste wijzigingen zijn de volgende:

1. Ten aanzien van het door de grondwet aan den Hoogen Raad opgedragen toezigt op den algemeenen gang der regtspleging, is de minister tot het thans bestaande stelsel van cassatie teruggekeerd.

2. Ook ten aanzien van den ondersten trap der regtspleging wordt, in de gewijzigde voordragt, nagenoeg alles op den bestaanden voet gehouden. De bezoldiging der kantonregters wordt vermeerderd, maar aan den anderen kant worden hunne emolumenten afgeschaft. Aan de ambtenaren, die met de waarneming van het openbaar ministerie bij de kantongeregten belast zijn, wordt eene behoorlijke bezoldiging uit de schatkist toegelegd. Doch het getal kantongeregten zal in het vervolg van tijd allengs verminderd worden.

LEEUWARDEN, 13 Julij.

GEMEENTERAAD VAN LEEUWARDEN.

In de donderdag jl. alhier gehouden openbare vergadering van den Gemeenteraad, waarin 14 leden tegenwoordig waren, zijn, na resumtie der notulen dd. 25 Junij ll., navolgende zaken in behandeling genomen:

1. Adres van M. van der Ven en R. T. Nicolai, tot de wederinvoering der broodzetting, onder de afgeschafte bepalingen, met rapport van burgemeester en wethouders, dat zij geene termen hebben gevonden aan den Raad voor te stellen om op het besluit tot afschaffing van de broodzetting terug te komen en mitsdien voorstellen gezegd adres te wijzen van de hand. — Conform het voorstel eenstemmig besloten.

2. Nader rapport van burgemeester en wethouders in zake de bureaukosten voor den gemeente-ontvanger, met voorstel hun te magtigen, om over het dienstjaar 1857, voor die kosten, te beschikken over eene som van hoogstens *ƒ* 570. — Besloten als voren.

3. Rapport van burgemeester en wethouders over de adressen van T. J. Eelkema en J. de Vries, om belooning wegens verrigte werkzaamheden, met voorstel aan eerstgenoemden eene gratificatie toe te kennen van *ƒ* 50 zonder meer, en het adres van laatstgemelden te wijzen van de hand; doch aan hem, bij wijze van gratificatie voor eens ook eene som van *ƒ* 50 te doen uitkeeren. — Besloten als voren.

4. Rapport en voorstel van burgemeester en wethouders in zake een adres van A. L. Hoek te Harlingen, die vergunning verzoekt, om op aangeduide wijze den Harlinger trekweg af te graven en de sloot tusschen dat af te graven gedeelte trekweg en het perceel land, gemeente Ried, sectie C no. 782, te dempen. — Het verzoek ingewilligd, onder zekere bepalingen, mede door het bestuur van Harlingen voorgedragen.

5. Voorstel van de commissie uit den Raad, belast met het onderzoek of er wettelijke verpligtingen bestaan, krachtens welke, de eigenaren van de aan de straten en wegen gelegen huizen of gronden gehouden zijn tot derzelver onderhoud; welk voorstel is strekkende, tot de onthinding dier commissie. — Na eenige discussie besloten dit punt te houden in advies tot de ontvangst van nadere inlichtingen van de commissie in eene volgende zitting.

6. Voorstel van burgemeester en wethouders, tot verbetering van de Dillezijl in de trekvaart van Leeuwarden naar Sneek.

Wordt voorgesteld:

a. Voorloopig goed te keuren het volgend plan:

De tegenwoordige Dillezijl te amoveren; derzelver doorvaart te dammen en de communicatie voor scheepvaart en waterlossing aldaar te herstellen, door het bouwen van eene valbrug in den rijdweg naar Oosterwierum, ten noordwesten van genoemde Zijl, tegenover het midden van het gedeelte der trekvaart naar Leeuwarden en met eene verlegging van het gedeelte trekvaart naar Sneek, bewesten het kadastraal perceel, gemeente Oosterwierum, sectie B no. 348, onder voorwaarde, dat de onderhoudpligtigen tot deze verbetering niet meer zullen behoeven bij te dragen dan de som benoodigd voor eene geheele vernieuwing van de Dillezijl op de bestaande afmetingen en constructie;

b. voor de uitvoering van dat werk eene subsidie van wege de Provincie aan te vragen, enz.;

c. burgemeester en wethouders te magtigen hieromtrent het noodige te bevorderen.

Na gehouden beraadslaging besloten: 1⁰. de stukken, betrekkelijk dezeaangelegenheid, te stellen in handen van burgemeester en wethouders, ten fine van nader rapport en advies; 2. in beginsel aan te nemen, dat de Raad niet ongenegen is om ter verbetering dezer vaart eenige bijdrage van wege de Gemeente te verstrekken.

7. Adres van E. Molenaar Jz. en anderen, tot wijziging van art. 49 der verordening tot instandhouding, veiligheid enz. der openbare wegen, waarbij verboden is, bespannen wagens, karren of sleden, *zonder bewaking* op de straten, wegen of pleinen te laten staan. — Gerenvoijeerd aan burgemeester en wethouders, ten fine van rapport.

8. Adres van T. Alma qq., tot afkoop eener eeuwige rente ad *ƒ* 22.40 jaarlijks ten voordeele dezer Gemeente, gevestigd op eene zathe en landen, gelegen onder het behoor van Menaldum, en wel door betaling eener som van *ƒ* 448. — Gerenvoijeerd als voren, ten fine van afdoening.

9. Vernieuwing door het lot van de sectien uit den Raad over het 2de halfjaar 1857.

10. Voor het bureau van stemopneming bij de aanstaande verkiezing van leden van den Gemeenteraad zijn, buiten den voorzitter, benoemd tot leden de heeren Gorter en Smeding; plaatsvervangende leden, de heeren Tromp en van Beijma.

11. Beslotene vergadering.

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ VAN DE ERVEN KOUMANS SMEDING.